

Anglické překladové protějšky českých vět s částicemi *copak* a *jestlipak*

Denisa Šebestová (Praha) – Markéta Malá (Praha)

ENGLISH TRANSLATION COUNTERPARTS OF CZECH SENTENCES CONTAINING *COPAK* AND *JESTLIPAK*

The paper examines English translation counterparts of Czech sentences containing the particles *copak* and *jestlipak*. These two particles share the expressive and intensifying postfix *-pak*. They are elements of the ‘third syntactical plan’ (or level) which consists of “components which place the content of the sentence in relation to the individual and his special ability to perceive, judge and assess” (Poldauf 1964: 242). The third syntactical plan is fully developed in Czech but to a much lesser degree in English. The aim of this paper is to identify and describe specific English means which correspond to these Czech particles in terms of their function. English counterparts of Czech sentences with *copak/jestlipak* are excerpted from the fiction component of the InterCorp parallel corpus. As opposed to the lexical means in Czech, the third syntactical plan in English is shown to rely on syntactic constructions, above all on different types of interrogative sentences.

The English counterparts are used, at the same time, as markers of the functions of the Czech sentences containing *copak* and *jestlipak*, thereby further specifying the functional description of the two Czech particles. Apart from their expressivity and emotionally evaluative nature, the particles are shown to have two main functions: establishing contact and serving as means of epistemic modality.

KEYWORDS

the third syntactical plan, translation counterparts, Czech particles, epistemic modality, means of establishing contact

KLÍČOVÁ SLOVA

třetí syntaktický plán, překladové protějšky, české částice, jistotní modalita, prostředky navázání kontaktu

1. ÚVOD

Následující studie je motivována poznatky Ivana Poldaufa o třetím syntaktickém plánu, tedy jazykových prostředcích, které vztahují obsah věty k lidskému subjektu a „jeho specifickým schopnostem vnímání, usuzování a hodnocení“ (Poldauf, 1963, s. 135). Vycházíme z Poldaufova zjištění, že třetí syntaktický plán je plně rozvinut v češtině, v angličtině však nikoli. V češtině se jako prostředky třetího syntaktického plánu hojně uplatňují částice, zatímco angličtina v ekvivalentních funkcích užívá jiných prostředků. Předmětem našeho výzkumu proto budou částice *copak* a *jestlipak*. Cílem studie je nalézt k těmto částicím překladové protějšky, které fungují jako ekvivalentní prostředky třetího syntaktického plánu v angličtině, a těchto protějšků dále využít k přesnějšímu popisu funkce zkoumaných českých částic.

V úvodu částice *copak* a *jestlipak* stručně charakterizujeme a shrneme jejich sémantiku. Obě částice obsahují morfém *-pak*, který v souladu s Mluvnici češtiny 1 (Dokulil a kol., 1986) chápeme jako postfix.¹ Slova s postfixem *-pak* jsou expresivní (Komárek a kol., 1986), a proto frekventovaná v mluvené češtině (Balhar a kol., 2005); částice *jestlipak* je přímo klasifikována jako hovorová (Filipec — Kroupová a kol., 2005; Trávníček, 1951) a obecně česká (SSJČ I, 1960). Postfix *-pak* může být prostředkem navázání kontaktu (Karlík — Nekula — Rusínová, 2000). Částice *copak* a *jestlipak* obecně slouží jako prostředky emocionálně hodnotící (Poldauf, 1964; Trávníček, 1951). Řadí se k apelovým tázacím částicím, *copak* vedle toho také k částicím emocionálním; tehdy nese význam podivu kombinovaný s apelem a hodnocením, nebo význam obavy spojený s apelem (Komárek a kol., 1986, s. 231, 236). Podle SSJČ I (1960, s. 222) může částice *copak* signalizovat následující významy: „1. obdiv, hodnocení, uznání n. skromné odmítání, podceňování, pohrdání“ (př. 1); „2. mírný podiv, překvapení, zvědavost, výčitku n. rozhořčení“ (př. 2).

(1) *c. o to, v tom on se vyzná; c. ten, ten umí spravit všechno; c. tady, ale u nás, na horách!; c. já, ale náš velitel!* (SSJČ I, 1960, s. 222)

(2) *c. že nejde?; c. je to vůbec možné?; c. není odvolání?; c. to nevíš?; c. bych se mohl odvážit k němu jít?; c. jste nám o tom něco řekli?; c. mi to dovolili?; c. ten!* (ibid.)

Pro náš výzkum jsou vedle sémantiky částic podstatné diskurzivní funkce, které mohou věty obsahující dané částice zastávat. *Jestlipak* typicky uvozuje dubitativní zjišťovací otázky, v nichž má deliberativní význam, tj. signalizuje, že mluvčí klade otázku sám sobě (př. 3), popř. adresátovi a zároveň sám sobě² (Štícha, 2013; Dušková a kol., 2012). *Copak* může uvozovat tázací věty apelativní s ilokuční silou námitky (př. 4), nebo otázky s ilokuční silou výčitky (př. 5) (Štícha, 2013).

(3) *Na první pohled na něm nebylo nic, co by naznačovalo, že je šílenec. Jak moc je cvok, přemýšlela jsem. Jestlipak už je totálně mimo?* (Štícha, 2013, s. 764)

(4) *Copak si myslíte, že tam na vás čekali?* (ibid.)

(5) *Copak opravdu nic necítíš? Copak jsi jiná než ostatní ženy?* (ibid., s. 773)

Předpokládanými anglickými protějšky českých deliberativních otázek uvozených *jestlipak* jsou věty obsahující výraz *I wonder* (Dušková a kol., 2012; Poldauf, 1964), případně jiné podobné uvozovací či vložené výrazy hodnotící povahy. Mezi anglickými ekvivalenty vět s *copak* lze očekávat záporné otázky zjišťovací, řečnické otázky zjišťovací (kladné i záporné) s ilokuční silou důrazného tvrzení opačné polaroty (Dušková a kol., 2012) a oznamovací věty s tázacím dovětkem opačné polaroty (Dušková a kol., 2012; Poldauf, 1964).

1 Od původu jde o enklitickou částici (Dokulil a kol., 1986).

2 Srov. Zouharová, „Slovník frekventovaných syntaktických termínů“. Dostupné z <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1940/slovník-frekventovanych-syntaktickych-termínu.html/>>

I s ohledem na předpoklad, že zkoumané částice jsou frekventované v mluvené češtině, jsme věnovali pozornost jejich možným variantám, které jsou zpravidla hovorové nebo nářeční. *Copak* alternuje s *cožpak*³ a má nářeční varianty *copa*, *cák*. Do zkoumaného materiálu jsme zahrnuli všechny varianty s výjimkou *copa*, která se v námi užívaném korpusu InterCorp nevyskytuje. Pokud jde o druhou z částic, v literatuře doložená varianta *jesipak*⁴ se v InterCorpu rovněž nevyskytuje, do výzkumu tedy zahrnujeme pouze *jestlipak*.

2. KORPUS A METODY

Materiál pro studii čerpáme z paralelního korpusu InterCorp 7. Pro účely studie byl vytvořen subkorpus z textů, jejichž zdrojovým jazykem je čeština a jež pocházejí pouze z jádra korpusu; jde tedy o původní česky psanou beletrii a její anglické překlady.⁵ V subkorpusu byly postupně vyhledány varianty *jestlipak*, *copak*, *cožpak* a *cák* (bez ohledu na velikost počátečního písmene, tj. základní dotaz). Konkordance bylo nutno ručně roztrždit a vyloučit irelevantní příklady, tj. zejména věty, v nichž bylo zastoupeno *copak*, popř. *cák*, ve funkci zájmena. Výsledné počty relevantních konkordancí shrnuje tabulka 1.

částice	počet výskytů
<i>jestlipak</i>	17
<i>copak</i>	106
<i>cožpak</i>	9
<i>cák</i>	5
celkem	137

TABULKA 1. Počty výskytů jednotlivých částic

Anglické překladové protějšky byly roztrženy do skupin podle typu ekvivalentu české částice, který se v nich uplatňuje, srov. tabulky 2 a 3. Anglickým funkčním ekvivalentem české částice je zpravidla určitá syntaktická konstrukce.

typ protějšku	počet výskytů	%
<i>I wonder</i>	7	41,2
jiné	10	58,8
celkem	17	100,0

TABULKA 2. Anglické protějšky *jestlipak*

3 Výsledky naznačují, že varianta *cožpak* je výrazně častější v beletrii (přímá řeč, vnitřní monolog) než v mluvené češtině: 8,73 výskytů na milion pozic v InterCorpu (jádro) proti 0,30 výskytů na milion pozic v korpusu ORAL 2013. Předpokládáme zde souvislost s deliberativní funkcí postfixu *-pak*.

4 Čermák, 2012, s. 189.

5 Velikost subkorpusu: 2 038 312 pozic v anglické části, 1 796 706 pozic v české části.

typ protějšku	počet výskytů	%
otázka kladná	55	45,8
otázka zjišťovací záporná	42	35,0
věta oznamovací záporná	8	6,7
tázací dovětek	4	3,4
jiné	11	9,2
celkem	120	100,0

TABULKA 3. Anglické protějšky *copak, cožpak, cák*

Následující kapitola popisuje syntaktické charakteristiky a diskurzí funkce uvedených anglických překladových protějšků částic *jestlipak* a *copak* (*cožpak, cák*).

3. ANALÝZA A INTERPRETACE DOKLADŮ

3.1 ANGLICKÉ PROTĚJŠKY ČÁSTICE *JESTLIPAK*

3.1.1 *I WONDER*

Nejčastějším protějškem českých vět s částicí *jestlipak* byly anglické věty obsahující výraz *I wonder*, který se vyskytuje převážně v iniciální pozici. Výsledek odpovídá hypotéze, tento protějšek *jestlipak* zmiňuje i Poldauf (1964). Ve výsledcích lze rozlišit dvojí užití *I wonder*. V prvním případě slouží jako prostředek navázání kontaktu (př. 6; srov. Poldauf, 1964).⁶

(6) *Chtěl říct: „Jestlipak ti dají také zakouřit, než tě pověsí,“ ale nedokončil větu, vycítuje, že by to byla beztaktnost.*

The short one didn't finish his sentence, because he wanted to say: "I wonder if they will give you a smoke before they hang you." But, he felt saying it might be tactless.

V druhém případě má *I wonder* deliberativní význam, stejně jako česká částice (př. 7). Toto užití v našem materiálu převažovalo (5 ze 7 příkladů).

(7) *Jestlipak vůbec ví, že je vlastně král?*

I wonder if he knows he's a King?

Zjištěné dvě funkce odpovídají dvěma významům anglického slovesa *to wonder*: heslo a) koresponduje s deliberativním významem, b) s kontakto-
vým.

⁶ Nepřímé otázky s *I wonder* se uplatňují jako zdvořilostní ukazatel (Dušková a kol., 2012, s. 313). Ukazatelem zdvořilosti (hovorovým) je i postfix *-pak* (Karlík — Nekula — Rusínová, 2000, s. 694). U částice *jestlipak* lze tedy předpokládat i význam zdvořilostní, který by v př. (6) posiloval komický účinek pasáže.

- a) wonder (about something) “to think about something and try to decide what is true, what will happen, what you should do, etc.” (OALD, 2005, s. 1693)
 b) wonder [wh-] “used as a polite way of asking a question or asking somebody to do something” (ibid.)⁷

3.1.2 JINÉ

Ostatní protějšky českých vět s *jestlipak* byly zpravidla zastoupeny jediným dokladem. Pouze dva typy konstrukcí se vyskytly vícekrát: kladná otázka zjišťovací (5 výskytů) a tzv. inferenční konstrukce typu *could it be that* (Delahunty, 1995) (2 výskyty).

V kladných zjišťovacích otázkách se ojediněle vyskytly signály různých funkcí *jestlipak*: funkce kontaktové (minulý čas jako zdvořilostní ukazatel,⁸ srov. př. 8) a funkce ukazatele jistotní modality (modální sloveso *could*).

- (8) ... řekla jsem Ludvíkovi, *jestlipak víte, že jedu za tři dny na Slovácko dělat reportáž o Jízdě králů.*
 ... *I said to Ludvík, did you know I was going to Moravia for three days to do a feature on the Ride of the Kings?*

Inferenční konstrukce (př. 9) mohou signalizovat, že mluvčí předkládá obsah výpovědi jako svůj odhad či domněnku (Delahunty, 1995). Mají tedy blízko k deliberativnímu významu *jestlipak*.

- (9) *Jestlipak znáte časopis Svět zvířat?*
Could it be that you know the magazine The Animal World?

Druhý příklad inferenční konstrukce v našem materiálu (př. 10) ilustruje i kontaktovou a apelovou funkci *jestlipak*, jak dosvědčuje kontext dané pasáže — mluvčí hovoří ke shromáždění posluchačů v kostele a implicitně je vybízí k modlitbě.⁹

- (10) *Jestlipak jste, vy syčáci, ještě nezapomněli otčenáš?*
Could it be, you bums, that you have forgotten your ‘Our Father’?

3.2 ANGLICKÉ PROTĚJŠKY ČÁSTICE *COPAK*

3.2.1 OTÁZKA Kladná

Kladné otázky byly nejčastějším protějškem české částice *copak* a zároveň nejvíce rozrůzněnou skupinou. V tabulce 4 uvádíme podrobný přehled jejich jednotlivých typů.

7 a) „přemýšlet o něčem a snažit se rozhodnout, co je pravdivé, co se bude dít, co by měl člověk udělat atd.“ b) „použití ve zdvořilých otázkách nebo žádostech“ (překlad: Šebestová).

8 Anglické préteritum jako zdvořilostní/tentativní ukazatel má rovněž modální význam (srov. Dušková a kol., 2012, s. 223).

9 Srov. Šebestová (2015, s. 37).

typ kladné otázky	výskyty
<i>do you think...</i>	5
<i>how</i> + modální sloveso	7
inferenční konstrukce	3
otázka ozvěnová	2
juxtapozice otázky doplňovací a zjišťovací	2
<i>(do) you mean...</i>	3
otázka s modálním slovesem	2
jiné	31
celkem	55

TABULKA 4. Kladné otázky jako protějšky vět s *copak*

Anglická kladná otázka sama o sobě není příznaková, na rozdíl od české otázky s částicí *copak*. Zřejmě proto se v anglických překladech často objevovaly větné modifikátory. Nejčastěji (šestkrát) se vyskytoval modifikátor *really*, který hodnotí obsah sdělení z hlediska jistotní modalit (Dušková a kol., 2012; Quirk a kol., 1985). Ve zjišťovacích otázkách *really* signalizuje, že mluvčí pochybuje o platnosti sdělení (srov. př. 11). Jeho funkce je obdobná jako funkce *copak* v řečnických otázkách s ilokuční silou důrazného tvrzení opačné polaritě (srov. 3.2.2), stupeň jistoty o platnosti sdělení je však nižší. Z toho vyvozujeme, že *copak* zde vyjadřuje jistotní modalitu.¹⁰ Zároveň má expresivní, evaluativní povahu, což odpovídá Poldaufovu postřehu, že mezi hodnotícími a modálními prostředky třetího syntaktického plánu je pozvolný přechod (Poldauf, 1964, s. 244).

- (11) *Copak je nutné, aby po člověku zůstalo tělo, které se musí zahrabat do země nebo hodit do ohně?*
Is it really necessary for a person to leave a body behind, a body that must be buried in the ground or thrown into a fire?

V šesti případech se z původní české věty hlavní uvozené *copak* stává v anglickém překladu věta vedlejší, formálně závislá na různých variantách věty *do you think...* (př. 12). Tato klauze je explicitním vyjádřením kontaktu mezi mluvčím a adresátem (Martinková — Šimon, 2014), tudíž koresponduje s kontaktovou funkcí postfixu *-pak* (Karlík — Nekula — Rusínová, 2000, s. 679).

- (12) „*Copak všechno, co není bláznivý běh za konečným rozuzlením, je nuda?*“
“Do you think that everything that is not a mad chase after a final resolution is a bore?”

Čtyřmi výskyty jsou zastoupeny otázky s inferenční konstrukcí typu *is it that* (Delahunty, 1995, srov. 3.1.2). Inferenční konstrukce signalizuje, že mluvčí prezentuje ob-

10 Pro modální význam *copak* svědčí i výskyt celkem 9 protějšků obsahujících modální sloveso, srov. tabulku 4.

sah výpovědi jako svůj dohad. V př. 13 mluvčí odhaduje adresátovo stanovisko, jde tedy o podobnou situaci jako u záporných otázek zjišťovacích, u nichž je změna předpokladu mluvčího motivována adresátovou reakcí na předchozí komunikaci (srov. 3.2.2). V obou případech vyjadřuje *copak* překvapení a vyžaduje od adresáta reakci, má tedy expresivní a apelovou povahu.

- (13) *Ty vopice jedna, copak myslíš, že se budu jen s tebou bavit?*
“You singular monkey, is it that you think that I’d be prattling with you?”

Další skupinu vět (př. 14) je možno interpretovat dvojím způsobem. Za prvé je lze chápat jako eliptické konstrukce s vynechaným pomocným slovesem *do*. Elipsa ukazuje k neformální, hovorové povaze těchto vět, která koresponduje s hovorovým charakterem částice *jestlipak*. Za druhé na ně lze nahlížet jako na tázací věty bez inverze podmětu a přísudku. Tyto věty jsou formálně identické s větami oznamovacími, od nichž se liší pouze stoupavou intonací (Dušková a kol., 2012, s. 317). Vyjadřují překvapení, nebo zdvořilý zájem. Nemají ilokuční sílu otázky, spíše fungují jako konstatování a od adresáta vyžadují potvrzení obsahu, mají tedy apelovou funkci (ibid.) — v tomto ohledu jsou rovněž ekvivalentem *jestlipak*.

Věty tohoto typu v našem materiálu obsahují ukazatele inferenčního významu: jsou uvozeny výrazem *you mean*, popř. *you think*.

- (14) *Copak ty myslíš — že nevím, co mluvím?*
You think I don’t know what I’m saying?

Podtypem tázacích vět bez inverze slovosledu jsou otázky ozvěnové (př. 15), v nichž mluvčí žádá buď vysvětlení, nebo potvrzení obsahu předchozí adresátovy oznamovací věty, kterou v otázce opakuje (Dušková a kol., 2012, s. 317), popř. vyzývá adresáta, aby předchozí výrok zopakoval (Biber a kol., 1999); o zopakování může žádat buď proto, že nerozuměl, nebo proto, že ho předchozí výrok překvapil či šokoval (ibid.). Druhé užití odpovídá českému *copak* vyjadřujícímu překvapení či rozhořčení (SSJČ, 1960: 222). Vedle toho zde má *copak* opět funkci apelovou.

- (15) *Namítal jsem, že Fučík patří všem a že snad i my si o něm smíme zazpívat po našem. — Copak o něm zpíváte po našem?*
I objected that Fucik belonged to us all and that we had just as much right to sing about him in our own way. — In our own way?

3.2.2 OTÁZKA ZJIŠŤOVACÍ ZÁPORNÁ

Anglická záporná zjišťovací otázka „nejčastěji vyjadřuje změnu v předpokladu mluvčího o platnosti vyjadřovaného obsahu: mluvčí se domníval, že obsah platí, avšak z jazykové či nejazykové situace zjišťuje, že se ve svém předpokladu mýlil. Průvodním rysem záporné otázky tedy může být překvapení, rozmrzelost apod.“ (Dušková a kol., 2012, s. 314). Anglické záporné otázky tedy mohou mít ilokuční sílu výčitky a být ekvivalentem českých vět uvozených částicí *copak*, které vytýkají ad-

resátovi „nepřiměřené jednání, které jako by bylo důsledkem partnerova nedostatku“ (Štícha, 2013, s. 773) (př. 16).

- (16) *Copak, madam, nechápete, co je v literatuře funkční? — Nechápu a nechci chápat! Don't you understand what it means for something to have a function in literature? — I don't understand and I don't want to!*

Záporné otázky zjišťovací mohou být i řečnické, pak mají ilokuční sílu důrazného tvrzení opačné polarit (Dušková a kol., 2012, s. 316) (př. 17).

- (17) *Copak netrpí všechny ženy měsíčním krvácením? Don't all women suffer from monthly bleeding?*

3.2.3 VĚTA OZNAMOVACÍ ZÁPORNÁ

Česká kladná otázka uvozená *copak* je funkčním ekvivalentem k oznamovací větě opačné polarit (Dušková a kol., 2012). Anglické protějšky vyjadřují opačnou polaritu explicitním zápořem. Expresivně *copak* zde mohou odpovídat různé prostředky, např. expletiva či vykřičník (př. 18).

- (18) *Copak jsem pořád malé dítě? For Heaven's sake, I'm not a child any more!*

3.2.4 TÁZACÍ DOVĚTEK

Anglické tázací dovětky signalizují, že mluvčí předpokládá platnost větného obsahu a od adresáta očekává, nebo přímo vyžaduje, souhlas a potvrzení tohoto předpokladu (Dušková a kol., 2012). Mají tedy funkci apelovou a kontaktovou. V českých ekvivalentech plní zřejmě *copak* tytéž funkce. Podobné funkce *copak* nacházíme i v dalších protějšcích: srov. ozvěnové otázky, otázky bez inverze podmětu a přísudku, protějšky s vloženou větou *do you think* (3.2.1).

Tři ze čtyř protějšků v našem materiálu tvořila záporná oznamovací věta s kladným dovětkem (př. 19). Stejně jako v oznamovací větě záporné (3.2.3) zde tedy angličtina (na rozdíl od českých vět s *copak*) vyjadřuje zápornou polaritu explicitně.

- (19) *Copak jsem se tvářil andělsky? I didn't make an angel face, did I?*

3.2.5 JINÉ

Z ostatních protějšků českých vět s *copak* zmíníme dovětky typu *or something* (př. 20). Jsou klasifikovány jako koordinační dovětky s funkcí ukazatelů vágnosti (Biber a kol., 1999, s. 115)¹¹ — značí, že předchozí výpověď nemá být chápána jako

11 “Coordination tags, vagueness markers” (Biber a kol., 1999, s. 115, překlad: Šebestová).

přesná ani úplná.¹² Aijmerová (2002) klasifikuje výrazy *or something* a *or what* jako diskurzvní částice, tj. výrazy naznačující členění a průběh komunikace.¹³ Diskurzvní částice jsou nositeli “pragmatických funkcí, vyjadřují vztah mluvčího k adresátovi, k promluvě, nebo celému textu”¹⁴ — odpovídají tedy charakteristice prostředků třetího syntaktického plánu.

(20) *Copak Viktor umřel?*
Has Viktor died or something?

Or something i *or what* dále Aijmerová řadí k tzv. referent-final tags, které jsou prostředky zdvořilosti, vágnosti, tentativnosti. Odpovídají postfixu *-pak* ve funkci hovorového zdvořilostního ukazatele (Karlík — Nekula — Rusínová, 2000, s. 694).

4. SHRNU TÍ A ZÁVĚR

Materiál zkoumaný v naší studii potvrdil předpoklad (zmíněný již u Poldaufa, 1964), že frekventovaným protějškem českých vět s *jestlipak* je výraz *I wonder*. Povahu protějšků jsme zkoumali podrobněji s cílem částici *jestlipak* přesněji popsat. Zjistili jsme, že výraz *I wonder* jí odpovídá ve dvou různých významových odstínech: za prvé ve významu deliberativním (*jestlipak* uvozuje otázky, jež mluvčí klade sám sobě a projevuje v nich pochybnost o platnosti daného sdělení — jde o typ otázek dubitativních); za druhé ve funkci kontaktové (jen stručně zmíněna v Karlík — Nekula — Rusínová, 2000, s. 694).

Mezi protějšky českých vět s *copak* a jeho variantami byly nejvýrazněji zastoupeny různé typy tázacích vět, zejména zjišťovací otázky záporné a různé typy otázek kladných, vyskytovaly se kladné i záporné otázky řečnické. Studie potvrdila, že anglické záporné otázky jsou příznakové, zpravidla emocionálně expresivní, a mohou být — stejně jako částice *copak* — také prostředkem apelu (srov. Komárek a kol., 1986). V kladných otázkách funkčně ekvivalentních českým částicím se objevují prostředky jistotní modality, které signalizují pochybnost mluvčího o platnosti obsahu věty, např. modifikátory typu *really* či tzv. inferenční konstrukce.

Z anglických protějšků lze tedy vyvodit, že české částice s postfixem *-pak* plní funkci kontaktovou, popř. apellovou. Domníváme se, že s kontaktovou funkcí souvisí zřejmě schopnost postfixu *-pak* dodat otázce zdvořilejší či tentativní odstín, kterou potvrzují také některé anglické protějšky (srov. diskurzvní částice). Konečně poukážeme na případy, v nichž jsou částice s *-pak* prostředkem jistotní modality. *Jestlipak* mívá deliberativní povahu; studie dále ukázala, že částice *copak* v některých kontextech signalizuje inferenční význam, tj. naznačuje, že mluvčí vyslovuje spíše svou domněnku či interpretaci než tvrzení.

12 “Is not to be taken as precise or exhaustive” (ibid., s. 116, překlad: Šebestová).

13 Discourse particles, „[giving] important clues to how discourse is segmented and processed“ (Aijmer, 2002, s. 1).

14 “Pragmatic functions involving the speaker’s relationship to the hearer, to the utterance or to the whole text” (ibid., s. 2, překlad: Šebestová).

LITERATURA

- AIJMER, K. (2002): *English Discourse Particles: Evidence from a Corpus*. Amsterdam: John Benjamins.
- BALHAR, J. a kol. (2005): *Český jazykový atlas 5*. Praha: Academia.
- BIBER, D. — JOHANSSON, S. — LEECH, G. — CONRAD, S. — FINEGAN, E. (1999): *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Harlow: Longman.
- ČERMÁK, F. (2012): *Morfematika a slovtvorba češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- DELAHUNTY, G. P. (1995): The Inferential Construction. *Pragmatics*, 5, 3, s. 341–364. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. Dostupné z <<https://benjamins.com/#catalog/journals/prag.5.3.03del/fulltext>> (cit. 12. 12. 2015).
- DOKULIL, M. a kol. (1986): *Mluvnice češtiny. 1, Fonetika, fonologie, morfonologie a morfejmika, tvoření slov*. Praha: Academia.
- DUŠKOVÁ, L. a kol. (2012): *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 4. vyd. Praha: Academia.
- FILÍPEK, J. — KROUPOVÁ, L. a kol. (2005): *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha: Academia.
- HAVRÁNEK, B. a kol. (1960): *Slovník spisovného jazyka českého I; A — M*. Praha: ČSAV. (SSJČ)
- KARLÍK, P. — NEKULA, M. — RUSÍNOVÁ, Z. (eds.) (2000): *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- KOMÁREK, M. a kol. (1986): *Mluvnice češtiny. 2, Tvarosloví*. Praha: Academia.
- MARTINKOVÁ, M. — ŠIMON, M. (2014): Enklitická partikule pak: korpusová studie. *Korpusová lingvistika Praha 2014: 20 let mapování češtiny*. Příspěvek na konferenci, 17. 9. 2014.
- WEHMEIER, S. (ed.) (2005): *Oxford Advanced Learners Dictionary*. Oxford: Oxford University Press. (OALD)
- POLDAUF, I. (1963): Třetí syntaktická rovina. *Philologica Pragensia*, VI, 2, s. 134–146.
- POLDAUF, I. (1964): The Third Syntactical Plan. *Travaux linguistiques de Prague I, L'école de Prague aujourd'hui*, s. 241–255.
- QUIRK, R. — GREENBAUM, S. — LEECH, G. — SVARTVIK, J. (1985): *A Comprehensive Grammar of the English Language*. Londýn, New York: Longman.
- ŠEBESTOVÁ, D. (2015): *English translation counterparts of Czech sentences containing copak and jestlipak. / Anglické překladové protějšky českých vět s výrazy copak a jestlipak*. Nепublikovaná bakalářská práce. Praha: Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK.
- ŠTÍCHA, F. a kol. (2013): *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia.
- TRÁVNÍČEK, F. (1951): *Mluvnice spisovné češtiny. Část II., Skladba*. Praha: Slovanské nakladatelství.
- ZOUHAROVÁ, M. (2008): *Slovník frekventovaných syntaktických termínů*. Dostupné z <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1940/slovník-frekventovanych-syntaktickych-termínu.html/>> (cit. 20. 12. 2015)

POUŽITÝ KORPUS

Korpus InterCorp — čeština, angličtina, verze 7 z 19. 12. 2014. Ústav Českého národního korpusu

FF UK, Praha 2014. Dostupný z <<http://www.korpus.cz>> (cit. 20. 5. 2015).

Denisa Šebestová | Ústav anglického jazyka a didaktiky, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy | Nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
sebestovadenisa@gmail.com

Markéta Malá | Ústav anglického jazyka a didaktiky, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy | Nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
marketa.mala@ff.cuni.cz

